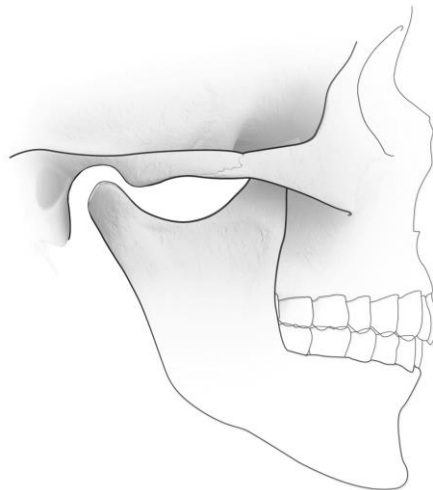

Speekselklierfunctie

Speekselklierfunctie

Wat is de functie van de speekselklieren?

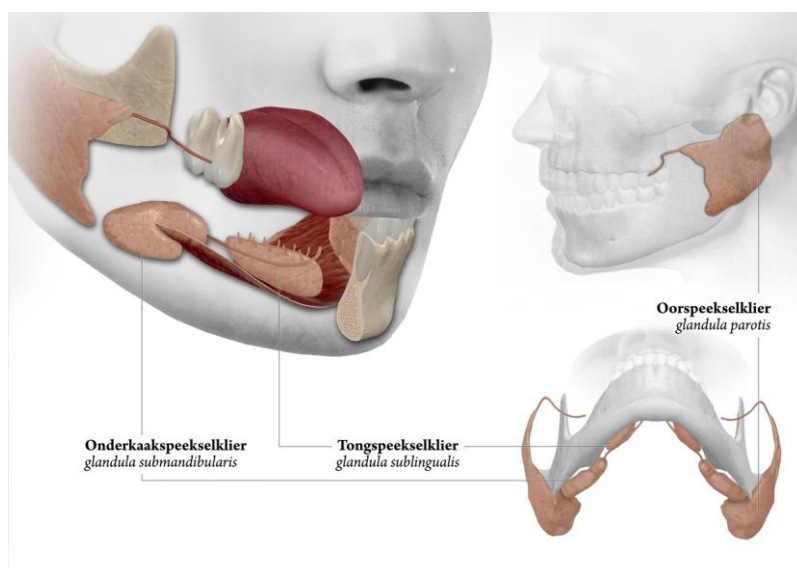
De speekselklieren produceren speeksel, dat cruciaal is voor:

- Het bevochtigen en smeren van slijmvliezen, waardoor spreken, eten en slikken soepel verloopt.
- Het zelfreinigend vermogen van de mondholte, waarbij voedselresten worden afgebroken en afgevoerd.
- Bescherming van slijmvliezen tegen ontstekingen en van tanden en kiezen tegen tandcariës en tandvleesaandoeningen.
- Het ondersteunen van smaakgewaarwording.

De speekselvloed wordt voornamelijk geproduceerd door drie paar grote speekselklieren (zie afbeelding):

1. **Oorspeekselklier** (*glandula parotidea*)
2. **Onderkaakspeekselklier** (*glandula submandibularis*)
3. **Ondertongspeekselklier** (*glandula sublingualis*)

Daarnaast dragen talrijke kleine speekselklieren in de mond bij aan de speekselproductie.

Productie van speeksel

Speeksel wordt gevormd in klierbesjes binnen de speekselklieren:

- De **oorspeekselklier** en sommige kleine speekselkliertjes produceren waterig (*sereus*) speeksel.
- De **ondertongspeekselklier** en de meeste kleine speekselkliertjes produceren slijmerig (*muceus*) speeksel.
- De **onderkaakspeekselklier** kan afhankelijk van de situatie zowel waterig als slijmerig speeksel produceren.

De hoeveelheid uitgescheiden speeksel varieert:

- Tijdens de slaap minder dan 0,1 ml/min.
- Bij maximale stimulatie 4-6 ml/min.
- Dagelijks totaal: gemiddeld 500-600 ml, met uitschieters boven 1000 ml.
 - Ongeveer de helft (300 ml) in rust, de rest door stimuli zoals kauwen en smaakstoffen.
- 's Nachts wordt vrijwel geen speeksel geproduceerd (ca. 10 ml per 8 uur).

Bijdragen van klieren aan rustspeeksel:

- De oorspeekselklieren dragen nauwelijks bij.
- Onderkaakspeekselklieren domineren.
- Ondertongspeekselklieren en kleine speekselklieren leveren een constante bijdrage.

Met de leeftijd nemen vetweefsel en het aantal klierbesjes in de speekselklieren toe. Hoewel de hoeveelheid rustspeeksel vaak afneemt, blijft de productie van gestimuleerd speeksel meestal onveranderd. Vrouwen hebben doorgaans een lagere speekselproductie dan mannen.

Locatie van speekselklieren

Drie paar grote speekselklieren en talloze kleine speekselklieren liggen rondom en in de mond:

- **Oorspeekselklier** (*glandula parotidea*, 14-28 gram):
 - Gelegen vóór en onder het oor.
 - Uitvoergang mondt uit in de wang, ter hoogte van de bovenste kiezen.
 - Produceert sereus speeksel.
- **Onderkaakspeekselklier** (*glandula submandibularis*, 7-8 gram):
 - Gelegen onder en binnen de kaakhoek.
 - Uitvoergang mondt uit in de mondbodem bij het tongbandje.
 - Produceert zowel sereus als muceus speeksel.
- **Ondertongspeekselklier** (*glandula sublingualis*, 3 gram):
 - Gelegen als een richel in de mondbodem.
 - Uitvoergangen monden uit in de mondbodem.

- Produceert mucus speeksel.
- **Kleine speekselkliertjes** (*glandulae salivariae minores*):
 - Verspreid in het gehemelte, de lippen, de wangen en de tong.
 - Scheiden voornamelijk mucus speeksel uit.

Behandeling bij verminderde speekselklierfunctie

Bij blijvend functieverlies:

- Gebruik suikervrij snoep met een krachtige smaak om speekselproductie te stimuleren;
- Poets extra met fluoridehoudende tandpasta om tandbederf en tandvleesontstekingen te voorkomen;
- Kunstspeeksel is beschikbaar in diverse samenstellingen;
- Medicatie kan speekselklieren stimuleren.

Zie ook de patiënteninformatie *Overmatige speekselvloed, monddroogheid & de ziekte van Sjögren*.

Vragen

Het is belangrijk dat u juiste en duidelijke informatie krijgt. Heeft u na het gesprek met de MKA-chirurg en na het lezen van deze folder nog vragen, stel deze dan gerust. Schrijf uw vragen van tevoren op, zodat u niets vergeet.

Algemene contactgegevens

MKA Kennemer & Meer

Bezoekadres: Amsterdamsevaart 268, 4 - hoog, 2032 EK, Haarlem
Telefoonnummer: 085-0804000
Postadres: Amsterdamsevaart 268, 4 - hoog, 2032 EK, Haarlem
Website: Algemeen: www.mkakennemermeer.nl
Folders: www.mkakennemermeer.nl/folders/
E-mail: info@mkachirurgie.nl

Disclaimer: MKA Kennemer & Meer streeft ernaar de inhoud van deze informatie accuraat en volledig te houden, maar fouten of onvolledigheden kunnen voorkomen.

Copyright: Alle rechten van intellectuele eigendom betreffende deze materialen behoren toe aan MKA Kennemer & Meer. Gebruik zonder schriftelijke toestemming is niet toegestaan.

Met dank aan de NVMKA (Nederlandse Vereniging voor Mondziekten, Kaak- en Aangezichtschirurgie) voor het gebruik van de tekst.